

ZVONČEK

* * *
1939

Zlato bandero
o soncu blešči,
usten stotero
o molitvi drhti,
novo žioljenje
budi se posod . . .
V svetlo Vstajenje
nas pelji, Gospod!

LETNIK XL

4

VSEBINA ČETRTEGA ZVEZKA

	STRAN
1. Lojze Zupanc: Zeleni Jurij. Pesmica	73
2. Davorin Ravljen: Golobčki	74
3. E. L. Gangl: Metka Kapušinova. Pesem	76
4. Lesena potica. Rusinska velikonočna povestica	77
5. L. M. Škerjanc: April, Pomladni vetrovi. Skladbica za klavir	79
6. Lojze Zupanc: Tri ribniške za dobro voljo	80
7. Franjo Čiček: Prigode palčka Bobka. Ilustriral Francè Podrekar	82
8. Jos. Spilka: Konj z zlato grivo. Podkarpatska pravljica	85
9. Vinko Bitenc: Ko je zarja zagorela	87
10. A. Sič: Zvezda	87
11. R. Svoboda: Radovedna deklica. Portugalska pravljica	88
12. Velikonočno darilce. Pesmica s sliko	89
13. Ivan Razpotnik: Skrivnost zelene jame. Čudoviti doživljaji dveh dečkov	90
14. Vinko Bitenc: Princeska pomaranča. Čudežna velikonočna pravljica. Ilustriral Mirko Šubic	92
15. Manica Komanova: Napačno je razumel	95
16. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	96
17. Zastavice za brihtne glavice	Tretja stran ovitka
18. Stric Matic s košem novic	Četrta stran ovitka

Otroci, ali ste že prosili ljube starše, naj nakažejo naročnino za „Zvonček“, ki Vam vsak mesec prinese toliko lepih, zabavnih ur?

POKAŽITE IN PRIPOROČAJTE »ZVONČEK« SVOJIM ZNANCI! NABIRAJTE PRIDNO LISTU NOVIH NAROČNIKOV! ČIM VEČJI BO KROG ZVONČARJEV, TEM LEPŠA IN OBSEŽNEJŠA BO VSEBINA NAŠEGA LISTA!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din

POSAMEZNI ZVEZKI SO PO 3 DIN

Uprava in uredništvo »ZVONČKA« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka

Glavni in odgovorni urednik: DR. PAVEL KARLIN

List izdaja in zalaga KONZORCIJ »ZVONČKA«, ki mu načelujeta Nilka Potočnikova in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

LIST S PODOBAMI ZA MLADINO

Leto XL

*

April 1939

*

Štev. 4

ZELENI JURIJ

Kadar vigred odpre duri,
kadar zvončki zazvone,
kadar breze ozelene —
k nam prijezdi sveti Jurij.

Se Jurija deca zveseli;
vso dolgo zimo na pečeh
dušila v sebi je nasmeh,
zdaj ven, na travnike hiti.

Se Jurija kmetič zveseli;
žitno polje ogleduje,
ogleduje in modruje:
»Daj srečo, Bog, da dozori!«

Se Jurija vsakdo zveseli,
kdor ljubi pomladanski čas
in njegov cvetoči obraz,
ki od lepote ves žari.

Kadar vigred odpre duri,
kadar zvončki zazvone,
kadar breze ozelene —
naš je gost zeleni Jurij.

LOJZE ZUPANC

GOLOBČKI

Ko je zazvonilo k odmoru, se je mladina vsula iz treh razredov na dvorišče. Pomladno sonce je prijetno prigrevalo, po drevju se je kazalo prvo brstje. Mladina se je začela loviti in igrati. Ko pa je prišel gospod upravitelj in si na pragu prižgal pipico, je gruča fantov in deklet iz četrtega razreda pohitela k njemu in ga obkolila. — Kakor dober pastir med čredo ovčic je stopal gospod upravitelj proti drvarnici, spotoma je odpiral škrnicelj, poln zrnja. Kakor da so dogovorjeni, so tedaj prikožili v gosti jati pisani golobčki, posedli po žlebnikih na uti, postavali so po strehi, nedolžno in radovedno pogledovali proti upravitelju in začeli nestrpno gruliti, proseč vsakdanjega priboljška. Gospod upravitelj je globoko segel v škrnicelj in v gostem pramenu sta se po tleh razletela turščica in rž.

Mladina se je zadržala mirno, ko je vsako dopoldne veselo motrila svoje ljubčke. Kako so poskakovali, se izpodbijali, se šopirili, grulili in hiteli pobirati zrnje! Lepše zabave gospod upravitelj ni mogel pripraviti svojim učencem, kakor da je sleherni dan v velikem odmoru nakrmil lačno jato potepuških golobčkov.

Pa je gospod upravitelj gledal in gledal, iskal je z očmi med jato, poznal je vse starejše golobje parčke

in vso golobjo mladež. In se je zavzel:

— No, kje je pa danes ostal hudi Florijan s svojo družico?

Za hudega Florijana je bila mladina krstila najstarejšega, najkrepkejšega goloba, ki je bil lepo pisan. Imel je ostre kremplje porasle do kraja, kakor da ima ostroge, in je robantil kakor Tretjakov prvi hlapec, oblastni Florijan.

Mladina se je spogledala, da je gospod upravitelj brž uganil: nekaj se je zgodilo. Njegove bistre oči so se uprle v mladež, zbrano okrog njega in že ni ušlo njegovemu pogledu, da je Pečenkov Tonček močno zardel in povesil glavo.

— Kaj je bilo? — je dalje poizvedoval upravitelj. — Kaj je s hudi Florijanom?

— Žaluje... Za svojima mladičema žaluje — so hiteli pojasnjevati otroci.

— Tako?... Nemara boš Tonček vedel kaj povedati?

— Jaz... jaz... jaz nisem... — Kržetov Francelj je napravil.

Kržetovega tisti dan ni bilo v šoli, kakor že večkrat ne. Namesto potepuškega zapeljivca je moral Tonček z besedo na dan.

— Mladiča sta mrtva? — je odločno, četudi prizanesljivo vprašal gospod upravitelj. Vrgel je poslednja zrna iz škrniclja, ki so jih golobje brž pozobali in nato odleteli. Gospod upravitelj se je vsedel na star zaboj pri drvarnici, mladina okrog njega, vsa v pozornem prisluškovanju. Tončku je težko šla beseda iz grla:

— Da, mrtva... Francelj se je prišel včeraj k nam igrat. Sva šla k jezu pa se je spomnil, da sta na

Tretjakovi pristavi pod streho dva mlada goloba v gnezdu. Šla sva pogledat. Golobčka sva našla v gnezdu na senu. Nič mi nista bila všeč, nekaj resastega puha sta še imela na sebi, še ne dosti perja pa čisto

dirjala sva v gozd za potokom. — »Domov pojdi po kakšno ponev in pa ščepec masti vzemi,« je rekel Francelj. In sem ubogal. Skrivaj sem vzel ponev v kuhinji in malo masti pa sem hitel nazaj v gozd.

nič lepih kljunčkov. Ko je Francelj segal po obeh in jih ni dosegel, sta se umikala in skušala kljuvati. Sem rekel Francetu, naj pusti golobčka v miru, pa je odvrnil, da ju hoče imeti in da si ju bova sama spekla.

— Spekla? ... Pri vas imate vendar vsega zadosti ...

— Pa je Francelj rekel, da bo to bolj dobro in da pojdeva v gozd za potokom, tam bova sama spekla oba golobčka in ju pojedla ...

— Potem vaju je zlodej res tako daleč speljal?

— Francelj je segel po grablje in je z njimi potegnil oba golobčka iz gnezda. Vsak enega sva vzela pod suknjič in sva zbežala s pristave,

Francelj je bil že zakuril. Povedal mi je, da je oba golobčka utopil v potoku in opulil perje. Gola sta bila, tako grda ...

— Tako ... In kako vama je teknila žalostna pojedina?

Tonček je pomolčal. Potem je rekel:

— Jaz nisem jedel ... Nisem mogel ... Francelj je silil, dal mi je pečeno perutnico in bedro ... pa ni bilo dobro pečeno ... Silil sem se, potem pa zavrgel ... Tako me je tiščalo.

— Tiščalo te je, praviš ... Kje pa?

— V grlu, gospod upravitelj, pa v prsih.

— Prav. Tako se kesajo vsi mladi zločinci, če niso že v mladosti preveč zakrknjeni.

Beseda »zločinci« je padla trdo, da je usekala in ranila. Tonček je pobledel, mlada družba je onemela.

— In nisi nič mislil na ubogega starega Florijana in na mater golobico?

— Sem, gospod upravitelj, samo na Florijana sem mislil. Pustil sem Franceta v gozdu in pobegnil domov. Šel sem mimo pristave in sem videl Florijana na strehi. Tako žalostno je grulil, golobica pa je obletavalala pristavo in se vračala h gnezdu... in se mi je zdelo, da se samo joče. Ponoči nisem mogel zaspati. Tista dva gola mrtva mladiča sem videl...

— Pa materi in očetu nisi nič povedal?... Se nisi nič zmisлил, da

imaš tudi starše in da bi jima bilo hudo, če bi te pobrala smrt.

Tonček ni mogel več odgovoriti. Kar vsulo se mu je po licu.

— Je že dobro, je že dobro, je gospod upravitelj pobožal fantiča po pšeničnih laseh. — Izmed vas vem da nihče ne bo več kradel golobov, s Francetom pa že še obračunam.

V veži je mogočno zazvonilo, odmor je bil končan.

Od tega dne je Tonček sleherni dan prinašal v šolo svoj škrnicelj zrnja, da je krmil v odmoru številno golobjo družino. Poлагoma se je jel vračati k šoli tudi stari Florijan. Nič več ni bil tako hud kakor prejšnje čase. Žalovanje je polagoma pojenjalo. No, takrat je bila že najlepša pomlad, polna cvetja in sonca.

METKA KAPUŠINOVA

*Na sončni rebri Radovica stoji,
ovija venec jo zorečih trt,
ob pragu sloni v hiži na podboji
i tužno gleda na sahneci vrt
vsa blede Metka Kapušinova.*

*Joj, tako bila lepa je i mlada,
ko je nevesta došla v domek ta!
V naročju sinek — radost ji i nada,
na moža se naklonila je vsa
vesela Metka Kapušinova.*

*Več pasel je Matiček vedroživi,
a ona vtopljena je v težko delo
na vrtu, v trtju, v lozi i na njivi,
v življejne pogledovala veselo
je vedra Metka Kapušinova.*

*Mož Marko je na skrb vzel zidanico,
težaška dela je obavljal on,
ko zapopeval veliki je zvon,
k nedelji zmesila je povitico
v posladek Metka Kapušinova.*

*A pollej Marka so ji opozvali,
tam daleko v Galiciji je pal.
Za koga le? Odgovora ji niso znali.
Kdo neki jim je to pravico dal?
Razmišlja Metka Kapušinova*

*i gleda dole na sahneci vrt,
na onemogle suhe roke gleda,
Matička je i Marka vzela smrt
i hižica sirotna se seseda —
nič več ne more Metka Kapušinova.*

*I Radovica iše v rebri stoji
i venec iše jo ovija trt,
a ona je odišla, da spokoji
od muke jo i gladi rajski vrt —
sirota Metka Kapušinova!*

E. L. GANGL

LESENA POTICA

(RUSINSKA VELIKONOČNA POVESTICA)

V NEKI VASI STA ŽIVELA DVA BRATA, DEMETRO IN PETRO. BILA STA OBA OTROKA ISTE MATERE, A USODA JIMA NI BILA ISTA!

STAREJŠI DEMETRO SE JE BOGATO OŽENIL, IMEL JE ZDRAVE OTROKE, NASUŠIL JE VSAKO LETO OBILO SENA, KRAVE SO MU DAJALE MNOGO TELET, TAKO DA ŽE NI VEDEL, KAM BI Z DENARJEM. SKRIL GA JE TOREJ V TORILO, V KATEREM PEČEJO VELIKONOČNO POTICO. DOBRO SE MU JE GODILO. BIL JE BOGAT.

ČISTO DRUGAČE JE BILO Z MLAJŠIM, S PETROM. VZEL SI JE REVNO ŽENO, OTROCI SO MU BOLEHALI, SENO JE GNILO IN TELETA SO NAPADALI MEDVEDJE. SLABO SE MU JE GODILO, BIL JE SIROMAK.

ZAMAN JE SEKAL DRVA V GOZDU, PODIRAL DREVESA IN IMEL NA ROKAH KRVAVE ŽULJE. DOMA JE BILA BEDA IN LAKOTA.

IN PRIŠLA JE VELIKA NOČ, VELIKA SOBOTA.

POVSOD SO SE PEKLE VELIKONOČNE POTICE. NIHČE PA PRI RUSINIH NE SME POTICE REZATI PREJ, DOKLER JE DUHOVNIK NE BLAGOSLOVI. VSAK RUSIN MORA O VELIKI NOČI JESTI BLAGOSLOVLJENO POTICO, DRUGAČE GA ČAKATA BEDA IN GLAD.

IN TAKO JE PRIŠLA VELIKA SOBOTA. VSE GOSPODINJE KURIJO PEČI, MESIJO TESTO, SAMO PETROVA ŽENA NIMA DOMA NITI PEŠČICE MOKE. ZA VSAKEGA JE IMELO BOGATO PETROVO SORODSTVO DAR, SAMO ZA PETROVO — BRATOVO — ŽENO NE.

»VSO MOKO SEM PORABILA. SAMO TOLE MI JE OSTALO,« PRAVI BRATOVA ŽENA IN POMETE, KAR JE OSTALO NA MIZI.

»NA, MARIJKA, DA NE BOŠ REKLA! LAHKO SPEČEŠ OTROKOM IZ TEGA NEKAJ KOLAČEV.«

MARIJKA JE VZELA TROHICO MOKE, ŠLA DOMOV, JOKALA IN TOŽILA MOŽU:

»AH, PETRO, NE BOMO IMELI PRAZNIKOV, BOG NAM NI DAL BLAGOSLOVA!«

UBOGEMU PETRU SE JE SKRČILO SRCE, POTEM PA JE MISLIL, MISLIL IN SE SLEDNJIČ DOMISLIL, KAKO JE TREBA STORITI, DA BO PRIDNA ŽENA MARIJKA IZ TROHICE MOKE VENDARLE SPEKLA POTICO.

PETER JE IZREZAL POTICO IZ LESA, ŽENA MU JE UMESILA TESTO, ZAVILA VANJ LES IN SPEKLA.

NESLA JO JE K BLAGOSLOVU KAKOR DRUGE, DA BI JO POP BLAGOSLOVIL.

SAMO SMEHLJA SE, KO STIKAJO DRUGE KMETICE GLAVE IN JO ZAVIDLJIVO GLEDAJO! NJENA LESENA POTICA JE BILA NAMREČ TAKO VISOKA IN LEPA, KAKRŠNE ŠE NIHČE NI VIDEL. NITI BOGATA DEMETROVA ŽENA NI IMELA TAKŠNE.

»POSLUŠAJ, MARIJKA,« PRAVI DEMETROVA ŽENA, »ČE ZAMENJAŠ SVOJO POTICO Z MOJO, TI DAM ŠE JAJC IN MASLA POVRH. ALI HOČEŠ?«

»ZAKAJ PA NE?« SE JE NASMEHNILA PETROVA ŽENA. POTEM STA SI POTICI ZAMENJALI, ZVONOVI SO PRAZNIČNO ZADONELI IN SVEČENIK JE BLAGOSLAVLJAL.

DEMETROVA ŽENA SE NAPIHUJE S SVOJO POTICO, PETROVA PA SE SAMO SMEHLJA.

BILO JE PO BLAGOSLOVU. DEMETROVKA JE POVABILA POL VASI NA POJEDINO IN ZDAJ HITI DOMOV, DA BI MOGLA NAREZATI KRASNO POTICO.

GOSTJE SO PRIŠLI, SE POGOVARJALI IN SMEJALI. DEMETROVKA REŽE POTICO IN REŽE, A RAZREZATI JE NE MORE.

PRISKOČI NJEN MOŽ, ZASADI NOŽ — VSI ČAKAJO. POTICA JE ZNOTRAJ LESENA.

NIHČE NI VEDEL O ZAMENI IN VSA VAS JE GOVORILA, DA JE TESTO LAKOMNE KMETICE ZA KAZEN ZDREVENELO.

SAMO DEMETRO IN NJEGOVA ŽENA STA VEDELA, ZAKAJ JE MORALA UBOŽICA MARIJKA SPEČI POTICO IZ LESA. SRAM JU JE BILO IN NIČ VEČ NISTA BILA LAKOMNA.

SICER PA MARIJKA IN PETRO NISTA VEČ POTREBOVALA NJUNE POMOČI. TUDI ONADVA NISTA MOGLA RAZREZATI SVOJE VELIKONOČNE POTICE IN STA NAŠLA V NJEJ DENAR, KI GA JE DEMETRO VLAGAL V TORILO ZA POTICO. NJEGOVA ŽENA JE V TORILO VLOŽILA TESTO IN GA ZAPEKLA, NE DA BI VEDELA ZA TO.

TAKO JE PETRO LEPO POPLAČAL DOLGOVE, DOBRO SE JIMA JE GODILO IN MARIJKI NI BILO NIKOLI VEČ TREBA O VELIKI NOČI PEČI LESENE POTICE.

APRIL

(Pomladni vetrovi)

Jako hitro

Klavir

The first system of music consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/16 time signature. It begins with a dynamic marking of *p* (piano). The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. The music features a rhythmic pattern of eighth notes with slurs and ties.

The second system continues the piece. The upper staff has a dynamic marking of *f* (forte). The lower staff continues the bass line. The music maintains the eighth-note rhythmic pattern.

The third system shows the music progressing. The upper staff has a dynamic marking of *ff* (fortissimo). The lower staff continues with the bass line. The rhythmic pattern remains consistent.

The fourth system continues the piece. The upper staff has a dynamic marking of *f*. The lower staff continues with the bass line. The music features various slurs and ties.

The fifth system is the final one on the page. It concludes with a double bar line. The upper staff has a dynamic marking of *f*. The lower staff continues with the bass line. The music features various slurs and ties.

Tri ribniške za dobro voljo

1. Lončeni top

Ribničani in sosednji Kočevarji se nikoli niso prav dobro razumeli med seboj. To je najbrž vedela in s tem že pri ustvarjenju sveta računala celo božja previdnost, ker je med kočevsko deželico in Ribniško dolino postavila hribček, ki loči oba sovražna tabora. Ta hribček se imenuje Jasnica.

Ko pa so pričeli Ribničani s krošnjami hoditi po svetu in si služiti lepe denarce, so rekli Kočevarji: »Mi tudi!« In so si tudi oni oprtili krošnje ter hajdi z njimi po svetu s trebuchom za kruhom.

Ta konkurenca pa Ribničanom ni bila všeč. Sklical je torej župan Urban občinsko sejo in povabil nanjo vse možake iz ribniške doline. Potlej so tamkaj napravili cel bojni načrt. V pečeh, kjer pečejo glinaste piskre, latvice in konjičke na pisko, so si ribniški možaki spekli glinaste puške. In so si jih zadeli na junaška ramena, si jih nabasali s fižolom in pričakovali na Jasnici Kočevarje, ki so se s krošnjo napotili po širokem svetu.

Vnela se je bitka, gromozanska bitka! Ribničani so streljali fižol iz svojih pušk in divje gledali in renčali, da bi neljubo konkurenco v beg nagnali. Toda fižolčki niso okrogli kakor krogel! Nič čudnega torej, če so Kočevarji končno nakresali Ribničane in jih napodili...

»Ne, tako ne bo šlo,« so potlej dejali in se znova zbrali na skupen posvet. Na predlog župana Urbana so vsi ribniški možaki zgnetli iz gline velikanski top in ga spekli v peči, kjer so sicer pekli glinaste

piskre in latvice in konjičke na pisko. Potlej je velel župan Urban po vsej širni ribniški dolini razglasiti, naj ljudje prinesejo pred občinsko pisarno vse stare žeblje, copate, razbite lonce, počene latvice, stare motike in podobno ropotijo.

Ko je bila ta zbirka končana, so Ribničani zmagoslavno zapeljali svoj lončeni top na vrh Jasnice. »Pokažemo vam zdaj!« so zažugali proti Kočevarjem in pričeli basati v lončeni top vso nabrano šaro: stare žeblje, copate, razbite piskre, počene latvice in stare motike. Vsi so se potlej zbrali v vrsti na obeh straneh topa in župan Urban je imel slavnostni govor o zgodovinskem pomenu tega krutega orožja.

Po končanem govoru je župan stopil k topu, potegnil za vrvco — in bum! tresk! resk! ausa! joj in prejoj! — se je razletel lončeni top in razpršil na vse strani stare žeblje, copate, razbite lonce, počene latvice, stare motike in podobno ropotijo.

Vsi Ribničani, ki so ob straneh topa pasli zijala, so ranjeni popadali na tla. Župan Urban pa je zmagoslavno korakal med njimi ter jih tolažil: »Kaj hočete, ljubi moji, brez žrtev ni uspeha! Tu naokoli je res vse ranjeno, ampak mrtev ni nihče, hvala Bogu! Zamislite pa se samo, kakšen je učinek tega izstrelka šele pri Kočevarjih, kamor je bil poslan, če je že tu opravil takšno gromozansko delo! Prepričan sem, da na Kočevskem ni žive duše več!«

Tako jih je potolažil. Naložili so potlej čepinje raztreščenega lončnega topa na voz, pognali konje z vozom proti Ribnici in odšantali za županom Urbanom v svojo zmagovito dolino...

2. Ribniške žaljivke

Župan Urban je šel nekoč v Ljubljano. S seboj je vzel tudi svojega brata. Pa prideta v trgovino

in ju pozdravi trgovec: »Klanjam se! Serbus! S čim pa smem postreči, prosim?«

»Adijo!« je dejal trgovec, ko sta odšla iz trgovine.

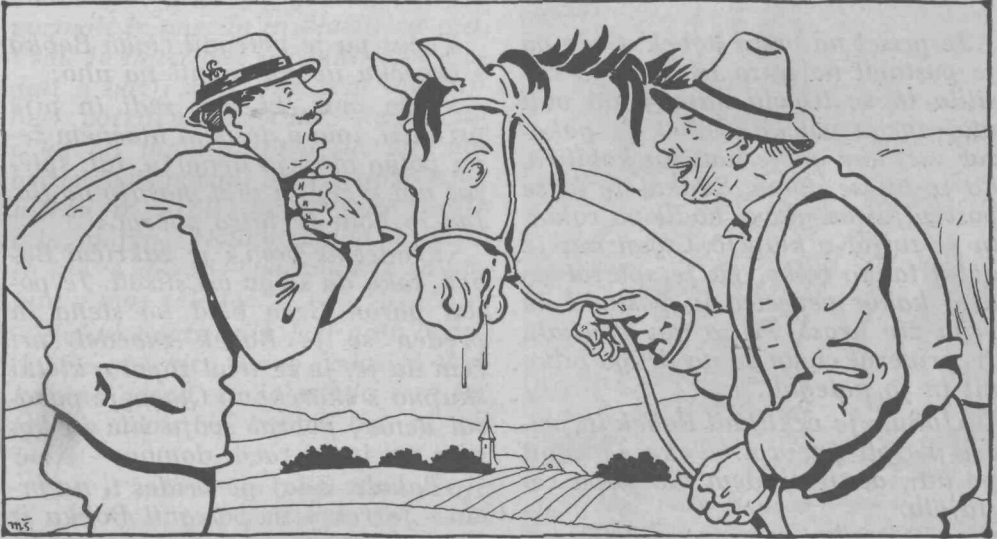
Pa je rekel županov brat: »Ti, Urban, kaj pa je dejalo to trgovče, a? Takih besed še svoj živ dan nisem slišal, kakor so: klanjam se, serbus! Pa adijo! Kaj naj to pomeni, a?«

3. O Ribničanu, Kočevarju in konjski kljusi

Ribničan je odgnal konjsko kljuso h konjaču na Kočevsko. Na Jasnici ga je srečal Kočevar.

»No, bohin?«¹ je Kočevar pozdravil Ribničana.

»Ej, ne bo še hin, ne,« je dejal Ribničan. »Do konjača bo že še prišel.«

Župan Urban ni bil zaman župan. Vedel je, kaj te besede pomenijo, pa je hotel brata potegniti. Napravil je torej žalosten obraz in odgovoril: »Ko bi ti vedel, kako naju je ta krota žalila! Sploh ti ne morem povedati, je preveč grdo!«

Oni pa je bil hud in je dejal Urbanu: »Tukajle me počakaj, nazaj grem in mu jih povem, da me bo pomnil! Nak, Ribničan sem in Ribničan nikomur ne ostane ničesar dolžan...«

In res je šel nazaj v trgovino, se vstopil pred začudenega trgovca in zakričal: »Serbus ti! Serbus tvoja žena! Serbus tvoji otroci! Adijo cela tvoja družina!«

In ko je prišel iz trgovine, se je ves vesel odhrknil: »No, Urban, ali si slišal? Dobre sem mu povedal, kaj?!«

»Buos?«² je vprašal Kočevar, ker ga ni razumel.

Ribničan pa: »Ej, bos pa ni, nak! Saj sem ga komaj pred tednom podkoval. Pa bom vseeno rekel konjaču, naj mi podkvice vrne, ker so še nove...«

Kočevar pa je le uvidel, da ga Ribničan ne razume in on njega ne, pa je jezno zamahnil z roko in odrezal: »Ah, du bist a Esel!«³

»Ah, kaj bom neki jezen,« je dejal Ribničan. »Saj je kljuse že staro in je tudi že davno odslužilo svoje na tem svetu.«

In sta šla vsaksebi.

¹ = nemško: wohin = kam.

² = izg. bos, t. j. nemško was = kaj.

³ = izg. Ah, du bist a Esel, t. j. ah, ti si osel!

FRANJO ČIČEK:

PRIGODE PALČKA BOBKA

Je prišel na vrsto Bobek. Geza ga je postavil na mizo in deca je kar silila in se tiščala naprej, da vidi majcenega palčka. Bobek je pokazal vse, kar ga je naučila kobilica, ko je bil še doma. Skakal je in se postavljaj na glavo, hodil po rokah in se zvičaj v klopčič. Cigan mu je držal tanko bilko, pa je splezal po njej kakor veverica in postavil na vrhu živ hrast. To so mu ploskali. Je privezal cigan še na drugo bilko nit in jo nategnil.

»Juhu,« je vzkliknil Bobek in pričel plezati po vrvi. Take je gonil po niti, da je ljudem kar sapa zastajala.

Je postavil Geza še škorčka na mizo. Milo je zapel škorček, kakor da sanja o zlati svobodi. Potem je s kljunom prijel Bobka in si ga posadil na hrbet.

»Klanjam se!« je pozdravil gledalce.

»Jaz tič, ne miš,« je grgral, »vi, vi, denarja ni! Hih, mi vsi, fifi, din, din, dinarji!« In skupno z Bobkom sta zapela:

»Včasih je lušno b'lo,
zdaj pa ni več tako...«

Je koracal škorček h krožniku in se priklonil: »Dinar, prosim!«

So šli ljudje kakor v cerkvi pri darovanju okrog mize in metali dinarje, pa tudi pare, na krožnik. Vsakemu se je škorček priklonil:

»Hvala. Dalje, prosim!«

Tačas pa je potegnil cigan Bobka s škorčka in mu šepnil na uho:

»Tale mož, ki tam sedi in pije pri mizi, ima v desnem hlačnem žepu polno možnjo denarja. Idi, splezaj mu v žep in vrzi možnjo na tla. Jaz jo bom že hitro pobral.«

»Kradel ne bom,« je zakričal Bobek, tako da so ga vsi slišali. Je postal baron Geza bled ko stena in preden se je Bobek zavedel, pričem da je, je že tičal zopet v kletki skupno s škorčkom. Cigan je pobasal denar, pobral svoja šila in kopta ter jezen racal domov.

»Takole. Zdaj pa prideš ti na vrsto,« je rekel in potegnil Bobka iz kletke. »Ti bom že pokazal, kdaj ne boš kradel. Tako ubogaš svojega šefa?«

»Saj znate sami denar delati in ga loviti, kjer koli ga hočete. Čemu bi potem kradel?« se opravičuje Bobek.

»Kuš!« se je zadrl baron, »to je moja reč in ciganska umetnost. Da boš pa prihodnjič vedel, kaj se sme in kaj ne, dobiš sedaj nagrado.« In ga je pretepel, da je Bobek milo jokal in klical mamico na pomoč. Brez večerje ga je zaprl nazaj v kletko.

»Hudobni so ljudje na svetu,« je modroval škorček in s kljunom božal Bobka. »Česar sam ne želiš, tudi drugemu ne stori! Ta nauk ljudje vse premalo uvažujejo.«

»Kako pa si ti prišel k ciganom?« ga je vprašal Bobek in si obrisal solze.

»To je žalostna povest,« odvrne škorček in se zamisli: »Komaj se še spominjam. Moji starši so imeli čedno hišico na tepki. Pet otrok nas je bilo. To je bilo življenje. Taki kričači in nikdar siti. Očka in mamica sta nam od ranega jutra do poznega večera nosila črve, polže, ogrce, tako mastne in debele, da jih je bilo veselje pogledati, kaj šele pohamati. Redili smo se in rasti kakor konoplja. Drug drugega smo porivali iz gnezda in vlačili za rep. Vsak je hotel biti pri luknji in gledati v božji svet. Jaz sem bil najbolj poreden. Vsekdar, kadar sta očka ali mamica prinesla kaj dobrega, sem porinil bratce in sestrice ustran in široko zinil, tako da je bila mojega kljuna polna luknja. In hočeš nočeš — pečenka je smuknila v moj želodec.

Nekoč opazim tik pod našo hišico debelo gosenco. Lepo počasi, kakor kakšna gospa, se je zibala sem ter tja in motrila, kateri list bi bil boljši.

Hu, si mislim in pogledam svoje peruti. Na tole vejo pa že upam skočiti. Rečeno storjeno. Frk, se spustim. Tisti mah prileti očka in začne kričati. To me je tako zmedlo, da nisem opazil veje in sem telebnil v mehko travo. Očka je obupno kričal na hruški in me klical nazaj.

Počeni, odskoči in razpni krila! me je učil. Vse zaman. Skakal sem po travi sem ter tja, dvigniti se nisem znal. Pa pridejo mimo ciganke s torbami.

Potuhni se, skrij se v travo! je vpil očka. Da bi ga bil ubogal! Pa sem skakal kakor neumno žrebe na pašniku in ciganka me je zagledala.

»Hejaho!« je zavpila. »Mlad je še in rejen. Bo ravno prav namesto piške. Bežal sem, ciganka za menoj. Skakal sem sem ter tja. Ni me mogla dobiti. Pa šent baba odveže veliko ruto in hop jo vrže preko mene. Bil sem ujet.

O, kako je vpil dobri očka. Prosil in rotil je ciganko. Nad glavo ji je letal in milo prosil. Naposled je postal hud in se pričel kregati. Baba pa se je režala in celo pobrala kamen.

Od takrat nisem videl več ne očka, ne mamice, ne bratcev in sestic. Ciganka mi je hotela doma zaviti vrat, pa se je obregnul cigan:

»Kaj še! V kletko z njim. Dresiral ga bom. Škorci so pametni ptiči!«

Tako, vidiš, dragi moj palček, sem ostal pri ciganih, ki so me izučili za komedianta. Večkrat se mi toži po zlati svobodi, po zelenih travnikih in lepih sadovnjakih, ki jih žalosten opazujem iz ječe. Težko mi je pri srcu, kadar vidim naš rod, kako se podi od češnje do

češnje in veselo žvrgoli in čeblja. Toda to še ni najhujše. Slišim jih in dobro mi de, da smo blizu skupaj. A ko na jesen odlete proti sončnemu jugu, jaz pa ostanem sam, takrat mi je hudo in včasih po ves teden ničesar ne zaužijem. Tako me boli in duši ta dosmrtna ječa.»

Bobek je lastno nesrečo docela pozabil. Tako ga je bila prevzela škorčeva povest.

»Veš kaj,« je šepnil in pogledal, če ga kdo ne sliši. Pa se ni bilo treba bati. Cigan je spal in smrčal kakor krt.

»Baron me je sinoči pozabil privezati. Splazil se bom iz kletke in od zunaj odprl vratca. Narahlo bom odpahnil okno in sedel tebi na hrbet. Pa greva v božji svet in zbogom, baron in tvoja čarovnija!«

»Dobro,« pravi škorček, »zletiva nocoj na prvo drevo in ko bo svetlo, greva iskat najine starše.«

Bobek se je spravil takoj na delo. Samo, ko je odpiral okno, je cigan zakašljal. Pa je počakal pol ure, da se je cigan obrnil na drugo stran in spet dalje vlekel dreto.

»Tako, pridi!« je zaklical škorčku. Je zletel škorček na okno, palček pa mu je hitro splezal na hrbet in se prijel za perje.

»Dobro se drži, da ne padeš,« ga je poučil in se spustil v zlato svobodo.

Noč je bila svetla in tako je škorček dobro zajadral na veliko vrbo, kjer sta počakala jutra.

Strašno se je kregal drugo jutro baron, ko je opazil pobeg.

»Zdaj bo moje obrti konec,« je tarnal in si izpraševal vest:

»Tako je, če človek ni pošten.«

Škorček še od mladih nog ni bil vajen letanja in se je hitro utrudil. Prav za prav se je šele sedaj učil. Tudi v zemljepisju nista bila izvežbana, za Bobka že vemo, zakaj

ne, in tako je njuno potovanje le počasi napredovalo. Hranila sta se v gozdu, Bobek z borovnicami, škorček pa je poleg borovnic iskal tudi črvov, polžev in druge golazni, ki jo ceni in spoštuje škorčev rod. Spala sta v vejevju, in sicer Bobek kar na škorčevem hrbtu, kjer je bilo pernato in mehko. Da pa ne bi v spanju zdrknil s škorca, se je na večer Bobek vedno privezal z nitjo škorcju za vrat.

Tako sta potovala že mnogo dni in preletela več krajev. Ali nikaikor nista mogla najti svojega doma. Na marsikatero tepko sta sedla, a prave ni bilo nikjer. Srečala sta tudi jato škorcev in povpraševala po svojcih. Toda škorci so naša potnika začudeno gledali in majali z glavami, češ, kako sta le ta dva skupaj prišla.

Tudi mušnice sta iskala po gozdovih. Našla sta jih sicer mnogo, a prave Skakalčeve mušnice s klinčki na oknih ni bilo nikjer. Vpraševala sta mravlje in čebelice za svet, a nobeni ni bilo ničesar znanega. Biti sta morala precej daleč od svoje domačije.

»Kaj, če nisva šla v napačno smer?« ugiba Bobek.

»Dobro, pa kreniva v drugo,« pravi škorček.

Tako sta potovala križem kražem po svetu in iskala ljubi domek. Bližala se je jesen. Pa sta zavila v vinograde. Toda tudi tukaj ni bilo uspeha, pač pa obilica sladkega grozdja, ki sta si ga privoščila, kakor še nikoli prej.

Naenkrat je postal škorček otožen in zamišljen.

»Na jug me vleče,« je dejal. »Zima prihaja in nič prida ne bo tukaj.«

»Pa dobro,« odvrne Bobek, »greva pa na jug. Mogoče sva pa od tam doma.« Tako sta zavila proti jugu.

(Dalje prihodnjič)

Konj z zlato grivo

(Podkarpatska pravljica)

Nihče ni mogel ujeti prelepega konja, ki se je vsak večer pasel na kraljevi pšenični njivi.

Bili so trije bratje, ki so sklenili, da bodo konja ujeli. Prva dva sta poskusila prvi in drugi večer, a zaman. Tretji večer je šel na prežnjo tretji brat, Lipe, ki sta ga starejša brata imela za bebčka. Kako bo on ujel konja, če ga onadva nista mogla?!

Tam za zlato pšenično njivo si je našel pripraven prostor v grmičju, zrl v nebo in štel zvezde, da bi mu čas hitreje mineval. Toda premagala ga je dremota, glava mu je kinkala, a vselej je zadela na trnje, tako da je bil Lipe takoj spet buden in čil. Tako je vzdržal do polnoči. In prav ko je na kraljevskem stolpu odbijala ura dvanajst, je pridirjal na pšenično njivo krasen konj. Zdaj pa zdaj se je vzel na zadnje noge, strigel z ušesi in potegnil veter v nozdrvi; ko pa je spoznal, da mu ne preti nevarnost, se je mirno pasel.

Lipe je prežal na ugoden trenutek. Ko je bil konj ves zaverovan v pašo, se je Lipe prikradel k njemu od zadaj in ga prijel za zlato uzdo.

Konj se je prestrašil in izpregovoril s človeškim glasom: »Pusti me, mladenič, ne bo ti žal!«

»Ne izpustim te! Zakaj se paseš v zlati pšenici?«

»Ker mi najbolj diši! Ker bi se mi brez nje ne svetila griva od zlata!« je zarezgetal konj. »Ako mi daš prostost, ti podarim zlato uzdo, za katero me držiš!«

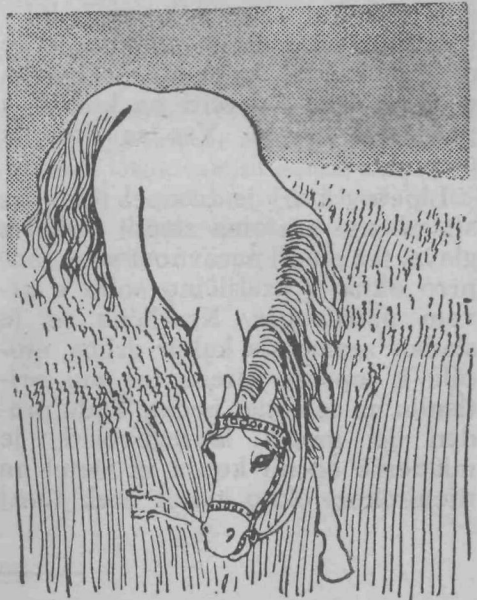
In ko mu je konj obljubil, da mu bo vedno služil, kadar bo v stiski — Lipe naj samo potrese z zlato uzdo — ga je Lipe izpustil. Konj je izginil bog ve kam tako naglo, da Lipe vobče ni opazil.

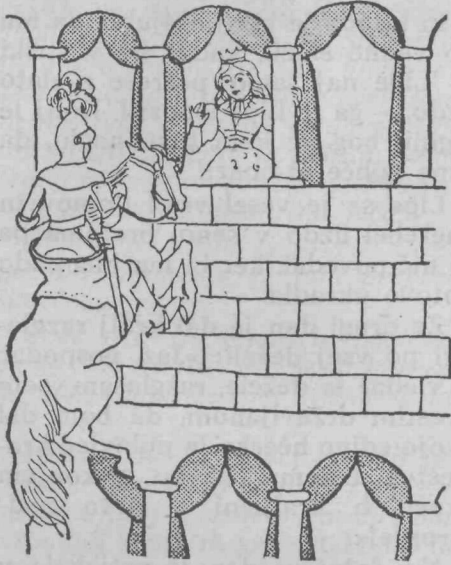
Lipe se je vesel vrnil domov in zagrebel uzdo v seno, bratoma pa ni nič povedal, ker bi mu bila uzdo gotovo ukradla.

Že drugi dan je dal kralj razglasiti po vsej deželi: »Jaz, gospodar in vladar te dežele, razglašam vsem zvestim državljanom, da bom dal svojo edino hčerko in polovico kraljestva tistemu, ki bo s konjem skočil h kraljični v prvo nadstropje!«

Na določeni dan je prijahala v kraljevi grad množica vitezov in raznih pogumnih mladeničev, ki bi se bili radi priženili. Tudi Lipetova brata sta si osedlala konja in hotela poskusiti srečo. Ko ju je Lipe prosil, naj ga vzameta s seboj, sta se mu samo smejala.

Komaj pa sta izginila za ovinkom, je Lipe izgrebel zlato uzdo, potresel z njo — in že je stal pred njim konj z zlato grivo: »Kaj želiš, dragi Lipe?«

»Rad bi tudi jaz tekmoval za kraljično.«

Konj se je samo nasmehnil: »To je malenkost, moj gospod! Sezi mi v levi uhelj!«

Lipe je segel in izvlekel krasno viteško obleko.

»In zdaj v desnega!«

Segel je in izvlekel viteško orožje. Brž se je preoblekel in bil je princ. Zavihtel se je v sedlo, in konj je zdirjal kakor veter, tako da je bil v trenutku pred gradom. Lipe je že od daleč videl, kako sta poskušala njegova brata skočiti na konjih v prvo nadstropje. Vse se jima je smejala.

Lipetov konj je zasopel tako, da sta obema bratoma zleteli čepici z glave, ter planil naravnost skozi odprto okno v kraljičino sobo v prvem nadstropju. Kraljična se je sladko zasmejala kakor grlica, stopila k lepemu vitezu ter mu pritisnila na čelo zlat pečat. Toda preden je mogla izpregovoriti, je mladenič obrnil konja in zletel na njem skozi okno kakor orel. Konj

ga je odnesel domov; tam se je Lipe preoblekel v navadno obleko, viteško opremo pa je spravil, se zahvalil konju in ga spustil. Potem je še zagrebel zlato uzdo v seno, si prevezal z robcem čelo in hodil po dvorišču. Šele čez dolgo časa sta prihajala domov brata, vsa zamračena kakor noč.

»Ej, ti Lipe neumni,« sta klicala nanj že od vrat, »razsedlaj nama konja!«

»Najprej tistemu, ki bo izmed vaju zet gospoda kralja!« je rekel Lipe resno, v resnici pa ga je lomil smeh.

»Kar molči, neroda! Tebe tja poslati — to bi bilo nekaj!« sta se jezila brata.

»Kje pa imata svoji čepici?« je prav nedolžno vprašal Lipe.

»Ali ne boš tiho, ti radovednež?! In zakaj imaš zavezano glavo?«

»Ko sta vidva odjahala, sem splezal na skedenj in gledal za vama. Kar iznenada pa sem štrbunknil na tla in sem se potolkel.«

»Glej ga, prismo!« sta se zadovoljno smejala brata. »Vdrugič vsaj ne boš tako radoveden! In ti si tudi hotel tekmovati, pa še na strehi ne znaš sedeti!«

»Kako sem se pa mogel obdržati na strehi! Videl sem vaju, ko sta s svojima konjema skočila namesto v prvo nadstropje komaj tako visoko kakor razsrjen maček. Ko sem to videl, sem se moral tako smejati in tako me je bilo sram, da se mi je v glavi zavrtilo in sem padel kakor snop.«

In Lipe, najmlajši, ki sta ga lastna brata zmerom zasmehovala, čeprav je bil pametnejši od njiju, je postal kraljev zet, in zavidali so mu vsi vitezi in junaki v deželi...

Ko je zarja zagorela . . .

Ko je zarja zagorela
nad gorami
in so po ravninah zablesteli
sveti hrami,
smo zapeli v srcih —
Aleluja!

Jutro se je prismejalo :
Ej, Vstajenje!
Sreča se je nasmehnila,
hrepenenje
čudovito v dušah
se prebuja . . .

Polne čaše so veselja
in radosti,
stvarstvo božje večno lepo
čar mladosti
in svoj čar ljubezni
nam ponuja . . .

VINKO BITENC

A. Sič

ZVEZDA

Vzemi štiri okrogle zobtrebce in jih na lomi po sredi ter stisni dobljena konca (kraka) skupaj. Ko ju izpustiš, se odmakneta drug od drugega tako, da tvorita obliko tiskane črke V (= vilice). (Glej spodnjo sliko 1.)

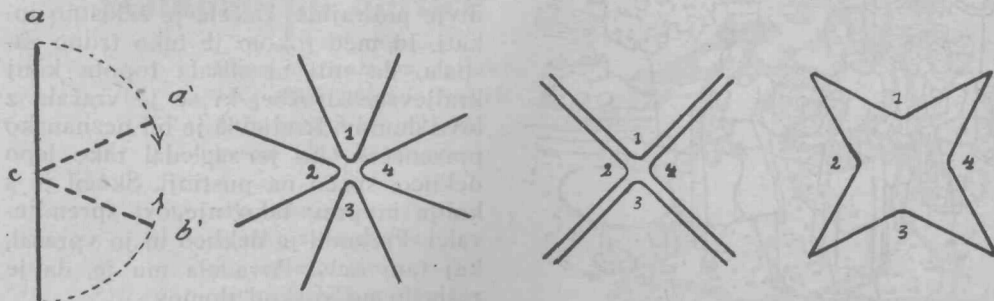
Položi potem vse štiri »vilice« (1., 2., 3., 4.) na mizo ali kako drugo gladko podlago (krožnik) tako, da dobiš lepo simetrično obliko, kakršno vidiš na sliki 2. Nato kani eno, če treba tudi dve, tri kapljice vode na stikajoče se vrhove teh »vilic«, torej v sredo te geometrične oblike in opazuj, kaj se bo zgodilo.

Prav kmalu boš opazil, da se prično kraki vseh štirih zobtrebcev odmikati drug od drugega (črka V postaja zgoraj širša) in se približevati sosednjim krakom. Dobil si obliko, ki jo vidiš na sliki 3.

To razkoračenje posameznih krakov pa se nadaljuje in končno nastane krasna »zvezda«, slika 4. — Poskusi in zadovoljen boš!

*

Razlaga. Les ob lomu (pri c) se prične od vpite vode napenjati, zahteva čedalje več prostora, zato odriva svoje sosednje delce (vlakne) in jih prisili, da se čedalje bolj odmikajo drug od drugega. Ta raztezalna sila je tako velika, da so ljudje, preden so še poznali smodnik (v Evropi v 14. veku) razkosavali velike skale na ta način, da so v njih razpoke ali nalašč v ta namen izdobljene luknje zabijali mehak, suh les ter ga zalivali z vodo. Les se je jel tako raztezati, da je kmalu razgnal skalo na zaželeno drobne kose.

Radovedna deklica

(Portugalska pravljica)

Dober človek je šel nekega dne na polje. Na cesti je videl, kako se bori kokoš z veliko kačo, ki je sikala in se zmeraj bolj bližala kokoši. Možu se je kokoš zasmilila; udaril je kačo s krepelcem, in kača se je na mah izpremenila v miš. Kokoš pa se je pretvorila v lepo oblečeno gospo. Zahvalila se je možu za pomoč. »Jaz sem duh vsega dobrega, kača pa je duh vsega zla. Ker si mi pomagal, ti izpolnim vsako željo.«

»Želim, da bi bil moj sin ali moja hčerka pod vašim varstvom!«

»Dobro,« je rekla lepa vila, »tvoja hčerka bo lepa kakor dnevna luč, nardarjena in ...«

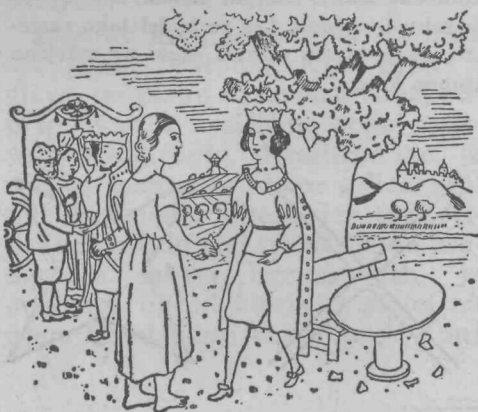
»Zelo radovedna,« je dostavila miš, ki je hotela povzročiti zlo in se maščevati dobremu možu. Dobra vila jo je udarila s palico in ji onemogočila, da bi storila še več hudega. Potem je nadaljevala: »Tvoja hčerka bo torej radovedna, ni namreč v moji moči, da bi docela odvrnila zlo, ki ga je zasnovala moja smrtna sovražnica. Nezdovoljen boš, čeprav bo tvoja hčerka lepša ko vse druge, dasi bo vesela, nardarjena in pametna; zakaj nič ni gršega

kakor radovednost. Ampak sodba je izrečena, in jaz jo smem samo obrniti v tvojo korist. Vzemi to prekleto miš in skrij jo na varno, tako da boš imel ključ samo ti. Pazi, da je ne bo tvoja hčerka nikoli videla, zakaj imela bo v življenju tri nevarne dobe: v 12., v 15. in 18. letu. Ko bodo te dobe za njo, ji bo dobro, če bo le vsaj enkrat premagala svojo radovednost. Jaz jo bom imela vedno pod svojim varstvom.«

Dobri duh je izginil, mož pa je ujel miš in jo dal doma v železno skrinjico, jo zaklenil in nosil ključ zmeraj s seboj.

Čez nekaj dni se mu je rodila hčerka, lepa kakor malokatera. Lepo je rasla, rasla pa je z njo tudi radovednost. Ni mogla videti nič zaklenjenega, nič se ni moglo govoriti, da bi ne hotela vedeti, o čem se govori; ni bilo kota, kamor bi ne vtaknila svojega nosu. Mož je večkrat rekel ženi: »Ko bi ne bil nikoli srečal tistih dveh duhov! Rajši bi imel manj lepo in bistro hčerko, samo da bi ne imela te napake.«

Ko je bila hčerka že večja, so ji prepovedali, dotikati se železne skrinjice v sobi. Hčerka pa ni mogla spati od same radovednosti, kaj je v skrinjici. Toda oče je nosil ključ vedno s seboj, tako da ni mogla skrinjice odpreti. Tisti dan pa, ko ji je bilo dvanajst let, je pozabil oče ključ na mizi. Hčerka ga je našla in odprla skrinjico. Iz nje je skočila miš in jo hotela ugrizniti; deklica pa je prijela metlo, da bi jo udarila, a metla se je izpremenila v kruh in mleko in miška je ušla skozi odprto okno. Uboga deklica si je to strašno očitala; tekla je za miško po doslej nepoznatih potih. Tekla je tako dolgo, da se je utrujena zgrudila sredi divje pokrajine. Začela je žalostno jokati. In med jokom je tako trdno zaspala, da niti ni slišala topota konj kraljevske družbe, ki se je vračala z lova domov. Kraljevič je bil neznansko presenečen, ko je zagledal tako lepo deklico, spečo na pustinji. Skočil je s konja in prav tako njegovi spremljevalci. Prebudil je deklico in jo vprašal, kaj tam dela. Povedala mu je, da je zašla in ne ve kod domov.

»Dobro, vzamemo te s seboj v kraljevski grad,« je dejal kraljevič in ukazal služabniku, naj da deklici najbolj mirnega konja ter naj hodi vštric, da bi deklica ne padla s konja. V gradu jo je izročil kraljici, ki je bila zelo vesela, zakaj s kraljem sta bila žalostna, ker nista imela hčerke. Oblekla sta jo kakor kraljično in povsod sta jo predstavljala za svojo hčerko. Rekla sta ji, da hodi lahko koder hoče, samo v zaklenjeno dvorano v pritličju ne sme. S tem sta ji podžgala radovednost, in deklica je čakala samo na priložnost, da bi mogla videti, kaj ji skrivajo.

Ko ji je bilo 15 let, je bila v gradu velika slavnost njev v čast. Pozabili pa so zapreti okno prepovedane dvorane. Radovedna deklica je splezala v dvorano skozi okno. Tam je našla lepo jabolko, toda padlo ji je iz roke in se razbilo. Bilo jo je sram, da je zbežala na polje in se šele zvečer ustavila pred kmetsko hišico, kjer je živela stara, a dobra ženica. Potrkala je in prosila za prenočišče. Starka jo je vprašala, kdo je. Ker je bila oblečena kakor princezinja, je upala, da bo lahko našla njene starše. Deklica je pravila, da se noče vrniti tja, kjer so tako lepo ravnali z njo. »Oblecite me rajši v kmetsko obleko. Ne zapodite me — zvesto vam bom služila.« »Ne bom te podila od tod,« je rekla starka.

Potem sta lepo skupaj živeli, deklica je starki pomagala pri domačem delu. Vsak dan je sedela pod drevesom pred hišo, šivala in čitala. Čas je mineval, in tisti dan, ko je bilo deklici 18 let, je vstala starka zgodaj in pripravila vse

tako, kakor da pričakuje obisk. Potem je dala deklici lepo stekleno skrinjico, a rekla ji je, da jo sme odpreti šele popoldne. Deklica se je zahvalila in sedla pod drevo ter čakala, kdaj bo smela skrinjico odpreti. Strašno je bila radovedna, kaj je notri: »Morda me ne bo nihče videl in morebiti ne bo nič hudega... samo malo bom privzdignila pokrovček... Ah, tudi takrat nisem mislila, da ne delam prav, ko sem pogledala v skrinjico svojega očeta. In tudi tedaj ne, ko sem pogledala v prepovedano grajsko dvorano, in ker se nisem znala premagati, sem morala zbežati od njih, ki so me imeli tako radi. Ne, danes bom premagala to svojo prekleto radovednost!«

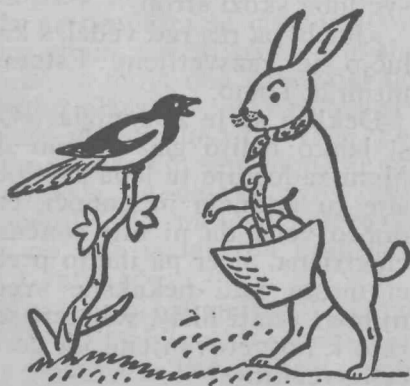
In obrnila se je od skrinjice ter štela ure. Skoraj opoldne je začel okrog nje letati hrošček. Zdelo se ji je, da pravi: »Ne boj se starke! Odpri skrinjico in videla boš dragocene bisere!« Deklica se je premagovala. Zdajci se je hrošček z vso silo zaletel v skrinjico in ta se je razbila na koščke. Deklica je od strahu zakričala, toda v tistem hipu je bila ura dvanajst. Iz črepin so vstajali gospodje in gospe, vozovi, služabniki, kralj, kraljica, kraljevič. Hkrati je videla očeta in mater med kraljevsko rodbino. Prišla je starka, izpremenjena v lepo gospo, in rekla staršem: »Zmagala sem nad strašno napako, zaradi katere je bila deklica tako nesrečna. Zdaj jo lahko odvedete brez strahu!«

Kraljevič je prosil, naj mu jo dajo za ženo. In starši so mu jo kajpak z veseljem dali. Vzela sta se in srečno živela dolga, dolga leta.

Velikonočno darilce

»Kam pa, kam pa, zajček?«
 »Na obisk grem k Ančici;
 pirhe sem ji bil obljubil,
 nesem jih v košarici.«

»Pa zakaj za Ančico
 ti tako srce gori?«
 »I, saj celo leto
 njihov zelnik me gosti!«

Skrivnost zelene jame

(čudoviti doživljaji dveh dečkov)

Cvetanino pravljичno kraljestvo

Potem ko sta tudi Tomo in Branko povedala podrobnosti iz svojih doživljajev, je rekla Cvetana: »Mislim, dečka, da imata sedajle velikansko poželenje po spanju?« — »Gotovo,« je menil Tomo in vljudo zazelhal skozi nos, »jaz že ne vem več, kako dolgo je od tedaj, ko sva šla zadnjič spat!« »Zdi se mi, da je od zadnjega spanja pa do danes preteklo najmanj štiri in dvajset ur,« je odvrnil Branko in se skušal spomniti, kdaj sta prav za prav odrinila s čolnom. Toda to se mu ni posrečilo izračunati — dogodki v Esteri so si sledili preveč hitro drug za drugim. »Na vsak način imaš prav, Cvetana,« je rade volje priznal, »spati moramo!«

»Gotovo! Tudi če tu pod morjem ni nobenega menjavanja med temo in svetlobo — počitek je vsakomur potreben, najbolj pa vama. Pojdita! Zopet so se prikazala skrita vrata, ki so se odprla, ko je Cvetana pritisnila na neko določeno mesto rožnate stenske prevleke. Drug, majhen prostor se je prikazal. Tudi v tem je svetila mehka svetloba skozi strop.

»Jaz bi pa res rad vedel, s kakšno lučjo je razsvetljena Estera,« je mrmral Tomo.

Deklica se je zasmejala: »O tem si lahko belijo glave samo dečki! Meni zadostuje ta lepa svetloba, ki sije tu podnevi in ponoči, čeprav dobro vem, da ni niti sončna niti električna. Sicer pa imajo prebivalci mesta tudi nekakšne sveče; v njihovi »zlata hiša«, v kateri se zbirajo k posvetovanjem, jih gore kar celi svežnji!«

»Cvetana ima prav, nam mora biti vseeno, kaj tu sveti,« — je zdajci zazelhal tudi Branko, pa kar naravnost. »Spanje je ta trenutek glavno!«

»Lahko noč!« je rekla Cvetana, »dobro se odpočijta in jutri — če moremo tu sploh vedeti, kdaj je jutri — vama prinese Medo zajtrk!«

Odšla sta iz sobe... Dečka sta utrujena legla na s preprogami, odejami in blazinami nakopičeno ležišče. Oba sta bila tako izmučena, da sta takoj zaspala in se zbudila šele, ko je Medo, mali zamorček, prijazno se smehljajoč, spet s pladnjem dobrih stvari stal pred njima.

»Dečko, pred zajtrkom bi se prilegla izdatna kopel — to bi bilo nekaj!« je vzkliknil Tomo. Medo je medtem odložil svoj pladenj na mizico in odkoracal k nekemu marmornatem stebri, ki je očitno stal tu kot nekaj okras. Mali zamorček ga je obrnil in prikazale so se stopnice. »Kopel!« je rekel Medo s svojim večnim nasmeškom in jima pokazal z roko, naj vstopita.

Čudeč se sta mu sledila Tomo in Branko in sta pričela stopati po širokih marmornatih stopnicah. — Dospela sta v kopalnico, ki si lepše in dragocenejše ni bilo mogoče predstavljati. Stropni loki, ki so jih podpirali čudovito lepo oblikovani stebri, so bili iz zelenkaste marmorja in voda v širokem in globokem bazenu se je svetlikala smaragdnozeleno. Zdelo se je, da je bila voda v to kopalnico napeljana od morja, ker so hiteli po njej valčki, ki so se v srebrnobeli barvi lomili ob stenah. V kotu pa so bile razvrščene različne prhe. Preko neke police so visele velike, mehke kopalne rjuhe. Tudi v ta prostor je prihajala luč skozi stekleno kupolo.

Z navdušenjem sta se zakadila Tomo in Branko v vodo in sta plavala v njej po mili volji. »Morska voda,« je menil Branko, »tako sem si to mislil!« Bazen je bil tako ši-

rok, da sta lahko plavala drug poleg drugega in sta priredila celo majhno plavalno tekmo. Ko sta se naveličala, so prišle na vrsto prhe in končno sta se zavila v velike, snežnobeke rjuhe. »Branko, ali čutiš, pregrete so,« se je smejal Tomo navdušeno. »Potipaj tale drog, preko katerega so visele; kurjen je!«

»Centralna kurjava v Esteri! Kaj takega!« Branko je bil ves iz sebe od navdušenja. Pregledal je natančno drog. »Ti, Tomo, ta drog je iz čistega srebra. Tudi te-le pine za vodo so srebrne. Pravcati pravljicni grad!«

Zelo zadovoljna sta prišla spet v spalnico in sta se pošteno lotila zajtrka, ki jima je izborno teknil.

Osvežena in novih dogodkov željna sta potem potrkala na steno, ki je vodila v Cvetanino kraljestvo. Kmalu nato so se zopet zavrtela nevidna vrata in stopila sta v rožnato rdečo sobico. To pot je imela Cvetana v rokah vezenje in je nizala drobne steklene biserčke drugega k drugemu za sliko na blagu, ki je predstavljala šopek cvetic.

»No, kaj pa je to,« se je čudil Tomo, »ti delaš ročna dela, Cvetana? Pa sem v začetku mislil, da si nekak na pol deček!« »Tako? To naj bi bil poklon?« se je zasmejala deklica. »Ti misliš, dragi Tomo, da meni ročna dela ne pristojajo! Toda nekaj ti bom povedala! Sedi ti tu dan za dnem, mesec za mescem v tem pustem enoličju, pa boš tudi ti iz dolgega časa prijel za kakšno razvedrilo!«

»Prav imaš! Toda ne pozabi, da je nama dvema vse to še novo. Na primer — kopalnica...« »Ali je vama ugajalo? No seveda, prav lepe stvari se tu vidijo. Vzlic temu, dečka, verjemita mi, imam že vsega tega dovolj in bi rada šla od tod, proč iz tega podzemlja v pravi svet. Komaj že čakam, da bom videla sonce in zvezdnato nebo, da bom dihala sveži zrak. Oh, kako lep je svet nad mano!«

Presunljivo hrepenenje je zvenelo iz Cvetaninih besed.

»Če bomo mogli tebi in sebi pomagati, da uidem iz te podzemeljske ječe, potem se bo to gotovo zgodilo,« je zatrjeval Tomo, Branko pa je svečano dodal besede: »Vse hočeva storiti, Cvetana! Saj imava pogum!«

Deklica se je spet zasmejala: »To vem, draga tovariša! Sicer ne bi nikoli odprla vrat s koščeno kljuko. Da, mi hočemo proč od tod! Toda ne predajta se nobenim varljivim upom, vsi mi trije — mislim namreč še moja oba spremljevalca — lahko plačamo poskus pobega z življenjem! Poslušajta! Don Fernando, o katerem sem vama že pripovedovala, je najavil svoj obisk pri meni!« »Ta meščan Estere gotovo ne sme vedeti, da naju skrivaš, Cvetana?«

»Ne, draga prijatelja! Toda želela bi, da bi bila vidva priči najinega pogovora. Potem bosta dobi-

la tudi trohico slutnje o tem, kako težka je kletev, ki leži nad potopljenim mestom. Čeravno je don Fernando zelo dober z menoj, vama moram navzlic temu priznati, da me vedno pretresa mraz, kadar stopi v mojo sobo. Občutek imam, kakor da bi hodil duh k meni na obisk.«

»Na vsak način ga morava videti, Cvetana,« je prepričeval Tomo deklico. »To moraš že kako urediti,« je prosil Branko.

Cvetana je premišljevala. »Tako preprosto pač to ne bo šlo, dečka. Sama bi to zelo želela. Biti pa mo-

ramo pametni in previdni. Zato vaju prosim, da ostaneta vsaj nekaj časa v vajini spalnici. Medo vama bo prišel povedat, kadar bom pogruntala način, kako bi tudi vidva lahko prisostvovala obisku dona Fernandá, ne da bi vaju starec mogel videti!«

Vzdihovaje sta se Tomo in Branko spet vgnezdila v svoje skrivališče. Zdaj sta tudi že razumela, kako počasi mineva v tem vzdušju in tej tesnobi čas. Želela sta si novih dogodivščin v Esteri, ne da bi slutila, da jih bosta še doživela...

(Dalje prihodnjíč)

VINKO BITENC

Princeska Pomaranča

(čudežna velikonočna pravljica)

Kdaj in kje

je živelá princeska Pomaranča, boste nemara najprej hoteli vedeti. Ampak, dragi prijatelji, tega vam prav gotovo ne morem povedati. Vem le to, da je pred pradavnimi časi živelá nekje prekrasna deklica, lepša od same Pobladi. Bila je seveda zelo imenitnega rodu, ker drugače bi ne bila princeska.

Imenovala se je Pomaranča.

Princeska Pomaranča pa kljub svojemu visokemu stanu ni bila prav nič ohola in prevzetna, kakor so po navadi vse pravljíčne princeske, temveč ravno nasprotno; bila je silno prijazna in ponižna. Rada je občevala s preprostimi ljudmi in njeno največje veselje je bilo, izprehajati se po poljih in senožetih ter se pogovarjati s kmeti.

Celo za kakšno delo je prijela včasih, čeprav je imela nežne in mehke roke kakor vosek.

Kmetje so jo tako spoštovali in ljubilí, da bi šli v ogenj zanjo, če bi bilo treba. Posebno ji je bil naklonjen

mlad pastir Alfonzo.

Kot otroka sta se večkrat skupaj igrala, trgala cvetlice po travnikih in poslušala žvrgolenje ptic.

Princeskin oče, mogočen princ (matere princeska Pomaranča ni imela več), ni bil nič kaj zadovoljen, da se njegova hčerka druží s tlačani.

Strogo ji je prepovedal, zaprl jo v grad, a princeska je od žalosti zbolela.

Kaj je hotel oče? Moral se je vdati, saj je bila princeska njegova edinka.

V tisti deželi

je vladala večna pomlad, zime še poznali niso.

Nekega dne, vprav pred Veliko nočjo je bilo, sta se princeska Pomaranča in pastir Alfonzo spet sprehajala po širni poljani. Žita so že drugič zorela; kamor je seglo oko, je bilo vse postlano z najlepšimi rožami.

Samo drevesa ni bilo nikjer nobenega. Pač, tam sredi poljane je samevalo golo drevo, gotovo se je bilo zaradi vročine posušilo.

Princeska in Alfonzo sta se odpravila tja, da bi vsaj ob deblu drevesa našla nekoliko sence.

»Žejna sem, silno sem žejna!« je vzdihnila princeska Pomaranča. »Ali res tu ni nikjer nobenega studenca?«

»Prav nikjer, princeska,« je odvrnil Alfonzo. »Dobro vem, saj sem že pasesel na tej poljani.«

»Kar umrla bom od žeje, Alfonzo,« je znova potožila princeska, pogrnila

na travo svoj rumenkastordeči plašč in legla nanj.

Tedajci zagleda deček postavo, ki se bliža drevesu.

Bil je star, upognjen berač,

ogrnen s temnim plaščem, opirajoč se na palico.

»Jaz,« je dejal resno starček, »jaz sem pa Metaforus, popotnik iz daljne Čudežne dežele. Nisem žejen, ne lačen, samo truden, do smrti sem truden. Vidva pa pravita, da sta žejna, ali ne? Jaz vama lahko pamagam.«

»Dajte, dobri mož,« sta oba naenkrat zaprosila.

»Poglej, princeska, kdo prihaja!« je vzkliknil deček.

Princeska je dvignila glavo, berač se je medtem že približal.

»Pozdravljena, otroka! Ali smem malo počiti pod drevesom?«

»Seveda, seveda!« je brž pritrtil deček, a princeska je vstala in prijazno ponudila beraču svoj plašč.

»Lezite nanj, mož, in si odpočijte!«

»Hvala vama, hvala, dobra otroka. Kdo pa sta in od kod?«

»Jaz sem pastir Alfonzo, ta tu pa je princeska Pomaranča. Na sprehodu sva predaleč zašla iz naselja in sva se hotela tu odpočiti.«

»Tako, tako,« se je smehljaj starček.

»Princeska je tako silno žejna, tudi jaz sem žejen, pa tu daleč naokrog ni dobiti vode. A kdo ste pa vi?«

Starček je segel v bisago in privlekel iz nje dva sadeža. Bila sta rumenkastordeče barve in lepo okrogla.

»S tem si ugasita žejo,« je dejal berač in podal vsakemu po en sadež.

Princeska in Alfonzo nista mogla prehvaliti okusnega sadu.

»Ali raste to tam — tam v Čudežni deželi?« je vprašal deček.

»Da, da, pri nas! Poslušajta, otroka; vidim, da sta dobra, usmiljena in nepokvarjena. Povem vama skrivnost, kako moreta tudi v vaši deželi pričarati ta sad. Sem namreč Metaforus, čarovnik iz Čudežne dežele...«

Princeska in Alfonzo sta strmela v tujca in sta se ga skoraj bala.

»Le poslušajta!« je nadaljeval starček. »Tu imam list drevesa, na katerem rasto ti sadeži. Izročim ga vama.

Česar koli se s tem listom dotaknem na velikonočno jutro, pa naj bo les ali človek, postane v tistem trenutku drevo, polno teh zlatih sadežev. Pazita pa, da lista ne izgubita, zakaj samo z njim moreta čar spet odvzeti. Tako, zdaj sem se odpočil in grem. Pozdravljena otroka!»

Še preden sta se princeska in deček zavedla, starčka že nikjer več ni bilo. Izginil je, kakor bi se bil vdrl v zemljo.

Lahko si mislite,

kako srečna in vesela sta bila princeska Pomaranča in Alfonzo kot posestnika čarovnega lista. Princeski bogastva ravno ni bilo treba, ker je bila že itak bogata; ampak pastirček Alfonzo, ta bi bil lahko postal tako bogat, da bi brez skrbi stopil pred mogočnega princa in zaprosil za princeskino roko.

Takega snubca bi princ gotovo ne odslovil.

Toda na vse to Alfonzo seveda ni mislil, saj je bil še otrok, deček, ki je bil zadovoljen pri živini na pašniku.

Na velikonočno jutro

sta bila princeska Pomaranča in deček Alfonzo že navsezgodaj na nogah.

Princeska se je pripeljala z gradu v krasni zlati kočiji, pred katero sta bila vprežena dva iskra belca.

Tako lepa, sveža je bila princeska to jutro, kakor sama mlada zarja, ki je žarela na vzhodu.

Tudi pastir Alfonzo se je postavil v lepi novi obleki, v novih čevljih in z novim klobukom, za katerega si je bil zataknil šopek najlepših cvetlic. V roki pa je skrbno stiskal čarovni list drevesa, ki mu ga je bil dal tujec iz Čudežne dežele.

Princeska Pomaranča in Alfonzo

sta se bila namreč zmenila, da presestneta vse ljudi v tistem okraju s čudovitimi drevesi, na katerih raste žlahtni sad.

Na skriti ravni za naseljem sta poteknila dolge vrste prekel, ki naj bi postala drevesa iz Čudežne dežele.

»Je torej vse pripravljeno?« je s smehljajočim se obrazom vprašala princeska in skočila iz voza.

»Kakor vidiš, princeska,« je ponosno odgovoril Alfonzo, ki je že precej časa čakal, kdaj prispe njegova tovarišica.

Nato je pričel čarati. Po vrsti se je s čudežnim listom dotaknil prekel, ki so se izpreminjale v košata drevesa, šibeča se od žlahtnega sadu.

Princeska je sklepala roki in strmela. Trgala je sad in ga natrgala polno naročje.

»To bo strmel moj oče, ko ga povabim sem,« je govorila med smehom.

»Vsi bodo strmeli, princeska, vsi ljudje tod okrog, pa še od drugod bodo hodili gledat čudo. To dobro vem.«

»Veš kaj, Alfonzo,« se je nenadno domislila princeska, »začaraj še mene v drevo! Bom le videla, kako bo!«

Deček se je sprva branil, a ker princeska le ni odnehala, se je vdal.

Princeska Pomaranča je stopila pred druga drevesa, Alfonzo se je s čarovnim listom rahlo dotaknil njene obleke — in princeske že ni bilo več, pač pa je stalo tam krasno drevo, polno najlepših sadov.

Alfonzo je bil tako osupel, da ni opazil, kako mu je čarovni list zdrknil iz roke, še manj pa to, kako je tedajci iz bližnjega gozda zapihal veter in je piš odnesel list kdo ve kam.

Ko se je deček iz osuplosti zavedel in hotel z listom spet pričarati princesko iz drevesa — lista ni bilo nikjer.

Alfonzo je zajokal kakor dete.

»Moja uboga princeska — kaj bo sedaj?!« je jadikoval ves obupan in pričel iskati čarovni list.

Iskal ga je povsod, a našel ga ni. Odšel ga je iskat v daljne tuje dežele, a lista ni našel nikoli nikjer, ker je bržkone prej umrl.

In tako je princeska Pomaranča ostala za večno — drevo. Njen oče, mogočni princ, je kmalu po tistem dogodku od žalosti umrl.

Ljudstvo

pa je v spomin na ljubljeno princesko imenovalo sad drevesa pomarančo, in tako se imenuje še dandanašnji.

In vprav o Veliki noči so pomaranče najlepše, najslajše. Tisoči živijo od žlahtnega sadu pomarančnega drevesa, in to po večini le preprosti ljudje...

NAPAČNO JE RAZUMEL

PETAČEV DANE JE BIL DEČEK KAKOR SE SPODOBI. PRIDEN IN POSLUŠEN DOMA IN V ŠOLI, NA SPLOŠNO VESEL IN ŽIVAHEN, NIKOLI PA PREVEČ RAZPOSAJEN.

IMEL PA JE NEKO ORGANIČNO NAPAČO. TEMU SEVEDA NI BIL SAM KRIV. V POSLEDNJIH DVEH LETIH JE NAMREČ POSTAL PRECEJ NAGLUŠEN, KAR JE BILA ŽALOSTNA POSLEDICA NEKE SLABO PRESTANE BOLEZNI. ZARADI TEGA SO IMELI STARŠI KAKOR TUDI UČITELJ Z MARLJIVIM FANTIČKOM ŠE VEČJE SOČUTJE.

NEKOČ MU JE PRAV TA NJEGOVA NAGLUŠNOST POVZROČILA ČUDNO NEPRIJETNOST, KI PA SE JE KONČALA Z BUČNIM SMEHOM. LE ČUJTE!

BIL JE VEČER VELIKE SOBOTE. — VSI PETAČEVI — RAZEN GOSPODARJA — SO SEDELI OKROG VELIKE MIZE. OČE PA JE STOJÉ REZAL IN DELIL VELIKONOČNI BLAGOSLOV.

VSAK JE DOBIL SVOJ DEL. KO JE BIL RAZDELJEN RUMENI KOLAČ, SE JE OČE Z VELIKIM NOŽEM LOTIL OGROMNE ŠUNKE. POSTARNA DELAVKA MRETA, SEDEČA POLEG DANETA, JE GLASNO CMOKNILA Z JEZIKOM, KAJTI ŠUNKA JE BILA MRETI VIŠEK ZEMSKIH DOBROT.

OČE PETAČ, KI JE TO DOBRO VEDEL, ODREŽE VELIK BRITAVS, HOTEČ NAJPREJ POSTREČI MRETI. — TODA — ALI JE PRERAHLO NABODEL, ALI JE BIL KOS RES IZREDNO TEŽAK, ŠUNKA, KI JE BILA NAMENJENA MRETI, ZDRKNE Z VILIC PREDČASNO IN LOPNE RAVNO NA DANETOV KROŽNIK.

OČE SE POMUZA IN VELI DANETU:

»DANE, DAJ MRETI ŠUNKO!«

ZDAJCI SE PA ZGODI NEKAJ NEZASLIŠANEGA.

TA, SICER VEDNO MIRNI IN UBOGLJIVI DANE VSTANE, SE RAZKORAJI IN NEKOLIKO ZAOBRNE, DVIGNE ROKO IN S TOLIKO MOČJO POČI UBOGO MRETO ČEZ PLEČA, DA SE KAR POKADI IZ NJENEGA ZAPRAŠENEGA JOPIČA.

VSI NAVZOČI NAPRAVIJO PRI TEJ PRIČI ČUDOVITE OBRAZE, NAJBOLJ SEVEDA PA MRETA.

»KAJ PA JE TO?« ZAGRMI OČE IN DANE MEDTEM ŽE PREJME SILOVITO KLOFUTO.

DEČEK GLASNO ZATULI:

»KAJ ME BIJETE, OČE?! SAJ SEM VAS UBOGAL, HUH...!«

»KAJ — ALI HOČEŠ SE ENO?« ZAROPOTA OČE VNOVIČ. »TOREJ TO SE PRAVI PO TVOJEM UBOGATI, DA TEPEŠ STARO REVO, KO TI REČEM, DA JI DAJ ŠUNKO!«

»JOJ O - OČE,« ZAJECLJA DANE, »JAZ — JAZ SEM RAZUMEL, DA STE MI VELELI: DAJ MRETI — BUNKO!«

VSE OMIZJE JE BUŠNILO V GLASEN SMEH. MRETA JE DANETU KAJPADA TAKOJ VSE ODPUSTILA. TUDI OČETU JE BILO ŽAL, DA GA JE UDARIL. ALI DANE JE NA KLOFUTO KAR PRI PRIČI POZABIL. BIL JE VES SREČEN, KO JE VIDEL, DA OČE SPET DOBRO MISLI O NJEM. S SMEHOM NA OBRAZU SO SI POSTALI NAENKRAT VSI SPET NAJBOLJŠI PRIJATELJI. I, KAJ PA SO HOTELI DRUGEGA, KO JE BILA PA VSE SKUPAJ SAMO — POMOTA, ŠUNKA PA TAKO DOBRA...

Dragi gospod Doropoljski!

Iz naše prestolnice se Vam pa doslej — drugo leto že dobivam Vaš zanimivi in zabavni »Zvonček« — še nihče ni oglasil.

Hodim v prvi razred gimnazije. Od vseh predmetov mi najbolj ugajajo francoščina, srbohrvaščina in risanje. V teh treh imam odlično, v drugih pa prav dobro, v matematiki samo dobro.

Popoldne se hodim z mamico in atekom večkrat sprehajat na Kalimegdan, kjer uživamo razgled na lepi Beograd, ki ponosen leži pod nami. Če dežuje ali če piha košava, gremo večkrat v kino, kadar je predstava tudi zame primerna.

Drugega Vam danes ne vem več pisati.

Prav lepo pozdravljam Vas in vse Zvončkarje doma in na tujem!

Vera Zarnikova, dijakinja
Beograd

Cenjeni gospod Doropoljski!

Dovolite, da se Vam predvsem iskreno zahvalim za Vaš lepi list, ki že dve leti prihaja med nas koroške malčke. Vsak mesec že težko čakam in sem nad vse vesel, če mi ga podari striček, na čigar naslov prihaja. Verjetno sem »Zvončkov« najmlajši bralec, veste, šele začenjam pravilno spoznavati črke meni tako drage matere govornice. V šoli se učimo pri nas samo nemški državni jezik, in da v naših malih glavah ni vse narobe, šele počasi doma spoznavamo in se učimo svojo materinščino. Če smo zelo pridni in nam naši starši, tete in strici pridno pomagajo, se priučimo

toliko, da razumemo našega kateheta, ki nam edini še razlaga krščanski nauk v slovenskem jeziku, ter da znamo brati in tudi pisati slovenski. Toraj vidite, kako zelo nam je potreben in zato dobrodošel Vaš krasni »Zvonček«, da se ob njem učimo in veselimo z Vami onstran meje.

Rešil sem danes s pomočjo tetke nekaj ugank in Vam jih pošiljam.

Sprejmite prisrčne pozdrave od vseh nas iz Zilje z iskreno prošnjo: ne pozabite nas na Koroškem!

Z odličnim spoštovanjem

Janko Wiegele,

Zahomec

Koroška — Ostmarka

★

Izredno vesel sem bil Jankovega pisma iz divne Koroške. Naj bo prisrčno pozdravljen on, njegovi ljubi starši in sorodniki pa vsi mali Koroški, ki naj pridno čitajo naš »Zvonček« in se češče oglašajo v njem. Saj mora biti naš list najiskrenejša zveza med slovenskimi otroki vsega sveta! — Moja vrla Beograščanka Vera pa naj se — če ne že prej — oglasi vsaj po Vidovem dnevu, da bomo izvedeli, koliko redov je popravila v drugem polletju! Upam, da nam bo delala čast v kraljevskem Beogradu! — Vsem ljubim Zvončkarjem skupaj pa: vesele, sončne, velikonočne praznike!

Gospod Doropoljski.

ZASTAVICE ZA BRIHTNE GLAVICE

MREŽA

	1	2	3	4	5	6	2	1	3	4	
5	6	8	1	2	4	7	1	8	6	9	6
10	6	11	12	13	14	15	4	13	12	16	1
2	4	7	1	1	10	17	1	7	9	12	2
16	2	6	18	6	9	1	17	15	4	10	6
19	6	9	13	6	16	19	1	8	6	7	9
13	1	8	8	6	9	6	10	13	6	7	17
1	20	15	6	19	6	9	13	6	8	4	7
12	8	4	7	12	12	13	2	8	12	17	6
21	22	6	9	1	9	6	20	1	9	6	21

Ključ:

- 1—20—1—10 18—14—17—12—10—21—4—21 slovenski pesnik;
 7—12—11—2—12—9—6—10—12 žensko ime (svetopisemska spokornica);
 3—15—1—5—21 žuželka;
 11—1—15—13—12—10—22—4 pogorje v Jugoslaviji;
 8—12—19—20—12—16—12 prapor.

KRIŽANKA

	1	2	3								
	4										
	5										
6	7	8				9	10	11	12		
13									14		
15						16			17		
						18	19				
						20					
						21					

Vodoravno: 1. klica; 4. reka v Rusiji; 5. žival; 6. časovna enota; 9. padavina; 13. moško ime; 14. posoda; 15. torba za spise; 17. pritok Save; 18. zelišče; 20. časomer; 21. povodna žival.

Navpično: 1. ples; 2. veznik; 3. lastnina; 6. pritok Dne; 7. žensko ime; 8. orožje; 10. čutilo; 11. čarobnost; 12. žensko ime; 16. sinjina; 17. rastlina; 19. doba.

STOPNICE

- veznik,
 — — predlog,
 — — — zver,
 — — — — . . . šivalna potrebščina,
 — — — — — prometno sredstvo.

Namesto črtic postavi črke: A A A A D G I I J L L O P R S.

Prva navpična črka pové ime meseca.

ENAČBA

$x + (y - z) + u = v$
 x = dostojanstvenik; y = osebni zaimek; u = pristanišče; v = mesto v Jugoslaviji.

PREGOVOR

čelo, veča, sel, vas, mak, dlan, kraj, nauk, čin.

(Črtaj v vsaki besedi eno črko!)

REŠITEV UGANK IZ MARČEVE ŠTEVILKE:

- Mreža. Josip Stritar, Etna, Madagaskar, velikan. — Misli poprej, potem govori, dvakrat premisli, enkrat stori.
- Kvadratna dvojica. Vodoravno in navpično: 1. Sava; 2. Adam; 3. Vače; 4. Amerika; 5. Ibar; 6. kača; 7. Arad.
- Besednica. 1. malina; 2. atlant; 3. radost; 4. enajst; 5. cerkev. — Marec.
- Pregovor. Ako sušča grmi, dobra letina prihiiti.
- Križanka. Vodoravno: 1. kos; 4. tabor; 6. Maribor; 7. strok; 8. sto; 9. tat. Navpično: 1. karton; 2. Obir; 3. sobota; 4. tast; 5. roka.
- Posetnica. Pismonoša.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Dešnik Stanko, Fala; Vagajeva Vlasta, Novo mesto; Mastnak Slavko, Celje (gospod Doropoljski je vesel Tvojega sporočila, da »izmed mnogih drugih mladinskih listov ‚Zvonček‘ najraje čitaš!«); Leonardiš Leo in Savo, Petrovgrad; Završnik Dušan, Ljubljana; Pikuševa Vida, Dolnja Lendava; Wiegele Janko, Zahomec, Koroška — Ostmarka; Neubauer Henrik, Golnik; Zabavnikova Nevenka, Zagreb; Mejač Jože, Lož; Kleinsteinova Anica, Ljubljana - Moste; Tement Anton, Sušak; Šumer Branko, Šoštanj; Svolsjšakova Matko in Terezika, Dob pri Domžalah; Zabavnik Zoran, Maribor.

STRIC MATIC S KOŠEM NOVIC

Pred kratkim je umrl najstarejši človek v Mačvi, 116 letni Marko Dimitrijevič. V Radenkoviće v Mačvo je prišel pred davnimi leti kot navaden hlapec, a si je s svojo pridnostjo in varčevanjem kmalu pridobil toliko premoženja, da si je lahko kupil posestvo. Dimitrijevič je bil, ko je umrl, eden najbogatejših ljudi v teh krajih.

Angleško prirodoslovno društvo bo v kratkem izdalo prvi zvezek mednarodnega slovarja živalskih imen. Slovar bo obsegal 225 tisoč nazivov živali. Zbiralci živalskih imen so delali štiri leta. V novem slovarju bo nad polovica nazivov za hrošče, približno 8 tisoč imen za črve in 10 tisoč nazivov za ptice.

Londonski profesor Gibson je po ključju odkril kemično spojino, iz katere se da izločati zlato na porcelan, na steklo in tudi na tkanine. V to raztopino pomočena tkanina se prevleče v šestih minutah z izredno tenko zlato mrežo. Prof. Gibson pravi, da bodo ženske v doglednem času lahko nosile obleke, prevlečene s čistim zlatom. Ker je zlata mreža zelo tenka, blago ne bo pretežko in tudi ne predrago.

Novi papež Pij XII. si je izbral za grb belega goloba na sinjem polju. Golob drži v kljunčku oljkovo vejico.

V Buenos Airesu, glavnem mestu Argentinije, grade ulico, ki bo široka 140 metrov. Na vsaki strani bo imela po tri ločena pota za različna prometna sredstva; prva bo za vozila, ki vozijo počasi, druga za ona s srednjo hitrostjo, tretja pa za vozila, ki bodo po njej drsela z veliko hitrostjo.

Izmed vseh držav na svetu je Bolgarija tista, ki se lahko pohvali, da ima največ stoletnikov. Če se Turčija lahko postavi, da ima najstarejšega človeka na svetu, potem se Bolgarija lahko pohvali s tem, da od milijona prebivalcev doživi 426 po sto in več let. Amerika zavzema, kar se tiče stoletnikov, drugo mesto na svetu. V Kolumbiji pride na milijon prebivalcev 311 stoletnikov, v Braziliji pa 140. Ostale evropske države daleč zaostajajo za Bolgarijo. Celo Švedska, najbolj zdrava država v Evropi, ima samo 65 stoletnikov na en milijon prebivalcev.

V newyorškem muzeju imajo kos kruha, ki so ga našli v grobnici neke Egipčanke, ki je živela okoli 1500 let pred Kristom.

Znani ameriški raziskovalec podmorskih globin William Beebe je napravil načrte za podmornico, ki se bo lahko spustila do 3000 metrov globoko v morje. Do te globočine se namerava omenjeni raziskovalec potopiti s svojo novo podmornico in se prepričati, kakšno je tam morsko dno in kakšne živali žive v teh globinah.

V Angliji so iznašli nov način, kako se da umetno prepoditi megla. Sicer vse podrobnosti tega izuma še niso znane, vendar se je o njem izvedelo vsaj to, da pri tem uporabljajo neke vrste toploto. Naredili so baje že nekaj poskusov, ki so se dobro obnesli. S pomočjo tega novega izuma bo mogoče v petih minutah razgnati meglo s prostora 250 metrov dolžine, 31 metrov širine in 100 metrov višine.

Najstarejše drevo v Evropi je okrog 2000 let stara tisa v letovišču Krombachu pri Cvikavi v Nemčiji.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Posebno priporočamo bogato izbiro lepih mladinske knjige po znižanih cenah. — Izberite knjige po cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

izdeluje klišarna

»JUGOGRAFIKA«

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23